दैनिकम् ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

हिमसंस्कृतवार्ता

पञ्चाङ्गम्
अद्य सिद्धार्थी वि.सं. २०८२,
कलियुगाब्धः ५१२७ शिशिर-ऋतुः
सूर्यः उत्तरायणम् फाल्गुणकृष्णाष्टमी
माघ 27 प्रविष्टांशः मङ्गलमयः भवेत्

■ पृष्ठ-5 ■ वर्ष-5 ■ अङ्क-109 | 1 | फरवरी 09, 2026 | Website- www.himsanskritam.com | Email-himsanskrit@gmail.com

2 भारत-यूरोपीयसङ्घयोः सम्बन्धः भारतं सम्प्रति अनिवार्यः सहयोगी - यूनानस्य मन्त्री

3 भक्तिरसेन स्नातः श्रीगजाननमहाराज-पालकीमहोत्सवः हर्षोल्लासेन सम्पन्नः

5 अपौरुषेयः वेदः Vedas are a non-human

आयकर-अधिनियम-२०२५ इत्यनेन सम्बद्धानां प्रस्तावित-नियमानां विषये परामर्शः आमन्त्रितः

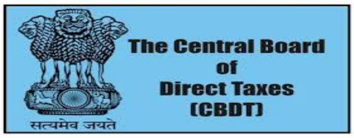

हिमसंस्कृतवार्ताः - केन्द्रीय-प्रत्यक्ष-कर-मण्डलेन (CBDT) आयकर-अधिनियम-२०२५ इत्यनेन सम्बद्धानां प्रस्तावित-नियमानां प्रपत्राणां च उपरि सर्वेभ्यः हितधारकेभ्यः परामर्शाः शुभाशंसाः च आमन्त्रिताः सन्ति।

अधिनियमस्य स्थितिः - आयकर-अधिनियम-२०२५ इत्यस्मै गतवर्षस्य अगस्त-मासे राष्ट्रपतेः अनुमतिः प्राप्ता आसीत्।

प्रभावी तिथिः - एषः नूतनः नियमः अस्मिन् वर्षे अप्रैल-मासस्य प्रथमे दिनाङ्के (०१-०४-२०२६) प्रवृत्तः भविष्यति।

प्रक्रिया - वित्तमन्त्रालयेन सूचितं यत् अन्तिम-अधिसूचनायाः पूर्वं सर्वे प्रस्ताविताः नियमाः प्रपत्राणि च आधिकारिक-जालपुटे (incometaxindia.gov.in) प्रसारिताः सन्ति। **उद्देश्यम्** - अस्य परामर्शस्य मुख्यम् उद्देश्यं भाषायाः सरलीकरणं, विवाद-न्यूनता, अनुपालन-भारस्य न्यूनीकरणं तथा च अप्रासंगिक-नियमानां निष्कासनं वर्तते।

बी.सी.सी.आई. इत्यनेन अण्डर-19 इति पुरुषाणां भारतीयदलाय सार्धसप्तकोटि रूप्यकाणां धनपुरस्कारस्य घोषणा कृता

हिमसंस्कृतवार्ताः - भारतीय-क्रिकेट-नियन्त्रण-परिषदा भारतीय-पुरुष वर्गस्य अण्डर-१९ क्रिकेट विश्व चषक स्पर्धा-विजेतृ-दलाय, तेषां सहयोगिभ्यः, चयन-समितये च सार्धं सप्त-कोटि-रूप्यकाणां पुरस्कारस्य घोषणा कृता। ध्येयास्पदम् वर्तते यत् भारत-दलेन जिम्बाब्वे-देशस्य हरारे-नगरे क्रीडितायां अन्तिमायां स्पर्धायां इंग्लैण्ड-दलम् शत-धावनांकैः पराजित्य षष्ठवारं विश्व-चषक-स्पर्धा विजिता ।

भारत-मलेशिया सम्बन्धेषु नूतनः अध्यायः, कुआलालम्पुरनगरे अभवत् द्विपक्षीयवार्ता

हिमसंस्कृतवार्ताः - भारतीयप्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी मलेशियादेशस्य प्रधानमन्त्रिणा अनवर-इब्राहिमेन सह उच्चस्तरीयां द्विपक्षीयवार्तां कृतवान्। अनया वार्तया उभयोः देशयोः सम्बन्धेषु नवीना ऊर्जा सञ्चारिता।

वार्तायाः अनन्तरं केचन महत्त्वपूर्णाः अभिसन्धयः (MoUs) हस्ताक्षरितवन्तः,

प्रौद्योगिकी सेमीकण्डक्टर-विकासः, डिजिटल-अर्थव्यवस्था, कृत्रिम-प्रज्ञा (AI) च।**प्रबन्धनम्** - आपदा-प्रबन्धनं तथा भ्रष्टाचारनिवारणम्। **संस्कृतिः** -श्रव्य-दृश्य (Audio-Visual) सह-निर्माणम्, येन चलच्चित्र-सङ्गीतक्षेत्रयोः (विशेषतः तमिळ-भाषायाः) आदान-प्रदानं वर्धिष्यते।**सुरक्षा एवं आतंकवादविरोधः**- प्रधानमन्त्रिणा मोदीमहोदयेन स्पष्टीकृतं यत् "आतङ्कवादस्य विरुद्धं भारतस्य नीतिः स्पष्टा अस्ति। अत्र कोऽपि द्वन्द्वः वा अभिसन्धिः वा भवितुं नार्हति।" उभयपक्षौ गुप्तचर-सूचनानाम् आदान-प्रदानाय, सामुद्रिकसुरक्षायै तथा रक्षासहयोगाय सहमताः अभवन्।

जन-सम्बन्धः सांस्कृतिकं महत्त्वं च

भारतीयप्रवासिनः: प्रधानमन्त्रिणा मलेशियादेशे निवसन्तं भारतीयप्रवासिनां (विशेषतः तमिळ-भाषीणाम्) योगदानं प्रशंसितम्। **युवाशक्तिः** - विश्वविद्यालयानां आदान-प्रदानं, कौशल-विकासः, 'स्टार्टअप' कार्यक्रमाः च युवभ्यः नूतनान् अवसरान् प्रदास्यन्ति।मलेशियादेशाय आसियान (ASEAN) अध्यक्षतायै अभिनन्दनं दत्तम्।भारत-मलेशिया च हिन्द-प्रशान्तक्षेत्रे शान्तिं, स्थिरतां, विकासं च स्थापयितुं मिलित्वा कार्यं करिष्यतः। 'आसियान-भारत व्यापार अनुबन्धस्य' (AITIGA) पुनरीक्षणं शीघ्रमेव पूर्णं भविष्यति।

एसएएफएफ (SAFF) अंडर-१९ महिला-फुटबॉल-प्रतियोगितायां भारतं विजयी

हिमसंस्कृतवार्ताः - भारतीय-महिला-फुटबॉल-दलेन नेपालस्य पोखरा-रंगशाला-क्रीडाङ्गणे आयोजितस्य 'दक्षिण-एशियाई-फुटबॉल-महासंघ' (SAFF) अंडर-१९ महिला-चैम्पियनशिप इत्यस्य अन्तिम-क्रीडायां (Final) बाङ्ग्लादेशं ४-० इति अन्तरेण पराजित्य विजयश्रीः प्राप्ता।

क्रीडायाः प्रमुखाः अंशाः

गोल-प्रदानम् - भारतीयदलस्य दलनायिका जुलान नोंगमैथेम प्रथमं गोलं कृत्वा दलस्य उत्साहवर्धनं कृतवती। तदनन्तरं एलिजाबेथ लकरा, पर्ल फर्नांडीस तथा अनविता रघुरामन इत्येताः अपि गोलं कृत्वा भारतं विजयपथे अनयन्।

प्रतिशोधः - अनेन विजयेन भारतं राउंड-रॉबिन चरणे बाङ्ग्लादेश-विरुद्धं प्राप्तस्य पराजयस्य प्रतिशोधं गृहीतवत्।

भविष्यस्य सज्जता - भारत-देशेन स्वकीयं अण्डर-१७ राष्ट्रिय-दलं अस्मिन् अंडर-१९ प्रतियोगितायां प्रेषितम् आसीत्, येन अस्मिन् वर्षे अन्ते आयोजितस्य 'एशियाई-फुटबॉल-परिसंघ' (AFC) अंडर-१७ महिला-एशियाई-चकषस्य कृते सज्जता भवेत्।

सुभाषितम्

उपविष्टः सभामध्ये
यो न वक्ति स्फुटं वचः।
तस्माद्दूरेण स त्याज्यो,
न यो वा कीर्तयेद्रुतः।।

भावार्थः- किसी सभा में जो व्यक्ति अपने विचार निश्चित और स्पष्ट रूप से व्यक्त नहीं करता, उसे उस सभा से बहिष्कृत कर देना चाहिए तथा उसका महिमामण्डन और आदर भी नहीं करना चाहिए।

दैनिकं ई-संस्कृतवार्तापत्रम्
हिमसंस्कृतवार्ताः
हिमसंस्कृतवार्तापत्रस्य एकवर्षस्य सदस्यता
१०० ₹
One year subscription to the daily Sanskrit newspaper is Only 100 Rupees
To subscribe, text us a message saying hello on the number below.
7876636263

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुध्दीनां कृते, राजनैतिक-सांस्कृतिकविचाराणाञ्च कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम्, प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवाहरसङ्केतः-१७७१११
सङ्केतः- प्रबन्धनिदेशिका- शिवानी शर्मा हिमसंस्कृतम्

पति-पत्नी संवादः

पत्नी- (कोपेन) अहो! विवाहस्य दश वर्षाणि अभवन्, किन्तु भवान् अद्यापि न जानाति यत् मम रुचिः (Hobby) का अस्ति?

पतिः- (शान्तभावेन) प्रिये! अहं सम्यक् जानामि।

पत्नी- तर्हि वदतु, का अस्ति मम रुचिः?

पतिः- कलहः (झगड़ा) एव तव रुचिः अस्ति!

पत्नी- (इतोऽपि कोपेन) नैव! एषः तु मम स्वभावः अस्ति, रुचिः तु भवान् अस्ति!

दिल्लीसर्वकारेण ५०० विद्युत्बसयानेभ्यः ध्वजाः स्थापिताः

दिल्लीसर्वकारेण ५०० विद्युत्बसयानेभ्यः ध्वजाः स्थापिताः। राष्ट्रराजधान्यां दिल्ली-पानीपत-बससेवा अपि प्रारब्धा । अस्मिन् अवसरे मुख्यमन्त्री रेखागुप्ता उक्तवती यत् अधुना राष्ट्रियराजधान्यां कुलबससङ्ख्या चतुःसहस्राधिका अस्ति। सा आशां प्रकटितवती यत् २०२८ तमवर्षपर्यन्तं एषा संख्या १४ सहस्राधिका भविष्यति। मुख्यमन्त्री दिल्लीनगरे स्वच्छं पर्यावरणसौहृदं च परिवहनं प्रवर्धयितुं शीघ्रमेव नूतनं विद्युत्वाहननीतिं कार्यान्वितुं अपि उक्तवती। अस्मिन् अवसरे दिल्लीपरिवहनमन्त्री पंकजकुमारसिंहः अवदत् यत् १८ वर्षाणां विरामस्य अनन्तरं दिल्लीसर्वकारेण अन्तरराज्यबससेवाः पुनः आरब्धाः। एतेन समीपस्थराज्यानां यात्रा अपि आरामदायिका भविष्यति। दिल्लीसर्वकारस्य एकवर्षस्य समाप्त्यर्थं एतत् आयोजनं आयोजितम् आसीत्। अस्य भागरूपेण मार्चमासस्य द्वितीयदिनपर्यन्तं सर्वकारः अनेकानि कार्यक्रमाणि आयोजयिष्यति, अनेकाः उपक्रमाः उद्घाटयिष्यति च। दिल्लीसर्वकारः अपि अस्मिन् मासे २१ दिनाङ्के स्वस्य कार्यकालस्य एकवर्षीयं प्रतिवेदनं प्रकाशयिष्यति।

भारत-यूरोपीयसङ्घयोः सम्बन्धः भारतं सम्प्रति अनिवार्यः सहयोगी

हिमसंस्कृतवार्ताः - यूनानस्य रक्षामन्त्री निकोस डेंडियासः प्रतिपादितवान् यत् भारतं यूरोप-महाद्वीपस्य कृते एकः महत्त्वपूर्णः सहयोगी (Partner) जातः अस्ति। सः यूरोपीयसङ्घस्य, विशेषतः यूनानदेशस्य कृते भारतस्य वर्धमानं रणनीतिकं आर्थिकं च महत्त्वं अधोरेखितवान्।

धारणायाम् परिवर्तनम् - 'भारत-यूरोपीयसङ्घ मञ्च २०२६' (India-EU Forum 2026) इत्यस्मिन् कार्यक्रमे भाषमाणः डेंडियास महोदयः अवदत् यत् कालान्तरे यूरोप-देशेषु भारतं प्रति दृष्टिकोणे महत्तरं परिवर्तनं दृश्यते।

अनिवार्यः सहयोगी - सः स्पष्टीकृतवान् यत् वर्तमानसमये भारतं केवलं मित्रं न, अपितु एकः 'अनिवार्यः सहयोगी' अस्ति।

मुक्तव्यापार-अभिसन्धिः (FTA): आर्थिकसहयोगस्य विषये सः यूरोपीयसङ्घ-भारतयोः मध्ये 'मुक्तव्यापार-अनुबन्धस्य' दृढं समर्थनं कृतवान्। अनेन उभयपक्षयोः महत्तरः लाभः भविष्यति इति तेन विश्वासः प्रकटितः।**द्विदिवसीयचर्चा** - नवदेहल्यां भारत-यूरोपीयसङ्घयोः मध्ये व्यापार-सुरक्षा-प्रौद्योगिकी-भूराजनीतिकक्षेत्रेषु सहयोगं सुदृढं कर्तुं द्विदिवसीया व्यापिका चर्चा सम्पन्ना अभवत्।

विशेषम् - एषा चर्चा भारतस्य वैश्विकस्तरस्य प्रभावं वर्धयितुं साहायिका भविष्यति।

मुख्यमंत्री सुक्खुः अवदत् यत्, "आरडीजी-उन्मूलनं सर्वकारीयः विषयः नास्ति, अपि तु राज्यस्य जनानां अधिकारस्य विषयः अस्ति।"

हिमसंस्कृतवार्ताः- शिमला। वित्तविभागेन मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंह सुक्खु- उपमुख्यमन्त्री मुकेश अग्निहोत्री- हिमाचलप्रदेशविधानसभायाः अध्यक्षः कुलदीपसिंह पठानिया- मन्त्री- विधायक- प्रशासनिकसचिव- विभागाध्यक्ष- राज्य मीडिया- अन्यगणमान्यजनानां समक्षं राज्यस्य वित्तीयस्थितिः, राजस्वहानि- अनुदानस्य उन्मूलनस्य प्रभावः च विषये प्रस्तुतिः प्रस्तुता। प्रस्तुतीकरणस्य अनन्तरं मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंह सुक्खुः अवदत् यत् १६ तमे वित्त- आयोगस्य प्रतिवेदनस्य राज्यस्य अर्थव्यवस्थायाम् आगामिनी आयव्ययके च दीर्घकालीनः प्रभावः भविष्यति।

मुख्यमन्त्री अवदत् यत्, "आरडीजी-सङ्कटनस्य उन्मूलनं सर्वकारीयः विषयः नास्ति, अपि तु राज्यस्य जनानाम् अधिकारस्य उल्लङ्घनेन सह सम्बद्धः विषयः अस्ति। अस्य विषयस्य विषये प्रधानमन्त्रिणा सह मेलितुं वयं भाजपा-सांसदैः, विधायकैः च सह दिल्लीनगरं गन्तुं सज्जाः स्मः। एकदा आरडीजी-प्रावधानं निरस्तं जातं चेत् राज्यस्य जनानाम् अधिकाराणां रक्षणं कठिनं भविष्यति। सः अवदत् यत् भाजपा-विधायकाः अपि प्रस्तुतिसमारोहे आमन्त्रिताः, परन्तु दुर्भाग्येन ते न आगताः। सः अवदत् यत् १७ राज्यानां कृते आरडीजी समाप्तं, परन्तु हिमाचलप्रदेशः सर्वाधिकं प्रतिकूलरूपेण प्रभावितः यतः राज्यस्य बजटस्य १२.७ प्रतिशतम् आरडीजी इत्यस्य भागः अस्ति। हिमाचलप्रदेशः देशे आरडीजी इत्यस्य द्वितीयं सर्वाधिकभागं प्राप्नोति।मुख्यमन्त्री अवदत् यत् जीएसटी-व्यवस्थायाः कार्यान्वयनानन्तरं कर-संग्रहणस्य दरः प्रायः ८ प्रतिशतं यावत् न्यूनीकृतः, यदा पूर्वं १३ तः १४ प्रतिशतं यावत् आसीत् हिमाचलप्रदेशः विनिर्माणराज्यम् अस्ति, यदा तु जीएसटी उपभोगाधारितः करः अस्ति, अतः राज्यस्य अर्थव्यवस्थायां प्रतिकूलप्रभावः अभवत्। अस्य राज्यस्य जनसंख्या ७५ लक्षं भवति। सः अवदत् यत् जीएसटी-प्रवर्तनानन्तरं राज्यस्य करग्रहणस्य क्षमता अपि अपहृता अस्ति। सः अवदत् यत् राज्यस्य हिताय अस्माभिः सर्वैः मिलित्वा युद्धं कर्तव्यम् इति। केन्द्रसर्वकारेण तेषां ऋणं पूर्णतया परिशोधितानां विद्युत्परियोजनानां न्यूनातिन्यूनं ५० प्रतिशतं रॉयल्टी सुनिश्चितं कर्तव्यम्। अपि च ४० वर्षाणि पूर्णानि परियोजनानि राज्याय प्रतिदेयम्। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् अस्मिन् विषये सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्णयस्य अभावे अपि राज्येन २०१२ तः भाखड़ा- ब्यास-प्रबन्धनमण्डलात् (बीबीएमबी) ₹४,५०० कोटिरूप्यकाणां बकाया राशिः न प्राप्ता। सः अपि अवदत् यत् शाननविद्युत्परियोजनायाः पट्टे अवधिः समाप्तः अस्ति, राज्यं च पञ्जाबसर्वकारात् पुनः प्राप्तुं वैधानिकयुद्धं कुर्वन् अस्ति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारेण हिमाचलप्रदेशं स्वावलम्बनं कर्तुं लक्ष्यं निर्धारितं, प्रथमदिनात् एव अस्मिन् दिशि दृढनिश्चयाः प्रयत्नाः क्रियन्ते। राज्यसर्वकारः एतत् संसाधन- सञ्चालनलक्ष्यं प्राप्तुं प्रतिबद्धः अस्ति। राज्यसर्वकारेण स्वसम्पदां ₹२६,६८३ कोटिरूप्यकाणां राजस्वं प्राप्तम्, परन्तु एतत् पर्याप्तं नास्ति यतः राज्यस्य मुख्यराजस्वस्य स्रोतः केवलं नद्यः, वनसम्पदः, पर्यटनं च सन्ति सः अवदत् यत्, "अहं राज्यस्य जनान् आश्वासयामि यत् जनानां कृते कल्याणकारी योजनाः स्थले एव कार्यान्विताः भविष्यन्ति, राज्यस्य संसाधनानाम् वर्धनाय, अस्माकम् अधिकाराणां रक्षणाय च वयं अस्माकं संघर्षं निरन्तरं करिष्यामः।

सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारेण सामान्यजनस्य भारं न कृत्वा संसाधनसृजनं लक्ष्यं कृत्वा नीतयः कार्यान्विताः। राज्यसर्वकारेण १६ तमस्य वित्त-आयोगस्य समक्षं वनक्षेत्रस्य विषयः उत्थापितः, यत् आयोगेन स्वीकृतम् अस्ति। तदतिरिक्तं भूस्खलनेन उत्पद्यमानानाम् आपदानां कृते धनं आबंटयितुं सहमतिः कृता अस्ति, यदा पूर्वं केवलम् अनावृष्टिः, चक्रवाताः च आपदाः इति मन्यन्ते स्म

उद्योगमन्त्री हर्षवर्धनचौहानः अवदत् यत् १६ तमस्य वित्त- आयोगस्य प्रतिवेदनस्य प्रभावस्य विषये मन्त्रिमण्डले विस्तृतं प्रस्तुतिः कृता, तस्य विषये विस्तरेण चर्चा कृता। सः अवदत् यत् वित्तविभागेन केवलं स्थितिं सम्बोधयितुं परामर्शाः प्रस्तुताः, अन्तिमनिर्णयः च मन्त्रिमण्डलेन क्रियते। प्रस्तुतिकाले राज्यस्य कृते आरडीजी इत्यस्य महत्त्वं प्रकाशितम्। वित्तविभागस्य प्रमुखसचिवः देवेशकुमारः अवदत् यत् मुख्यमन्त्री वित्त- आयोगस्य अध्यक्षेन, केन्द्रीयवित्तमन्त्रिणा च सह अनेकवारम् अस्मिन् विषये मिलितवान्। सः अवदत् यत् संविधानस्य अनुच्छेदः २७५(१) अन्तर्गतं आरडीजी-प्रबन्धः प्रदत्तः १५ वित्त- आयोगपर्यन्तं च राज्येन प्राप्तम् अस्ति। सः व्याख्यातवान् यत् संवैधानिकप्रावधानानाम् अनुसारं वित्तआयोगः राज्यस्य राजस्वव्ययस्य मूल्याङ्कनं करोति। २०२१ तः २०२६ पर्यन्तं वर्षेषु राज्यस्य आयः ₹९०,७६० कोटिः व्ययः च ₹१,७०,९३० कोटिः इति अनुमानितम्। ₹८०,१७० कोटिरूप्यकाणां घातः ₹३५,०६४ कोटिरूप्यकाणां करविक्षेपणेन, ₹३७,१९९ कोटिरूप्यकाणां आरडीजीद्वारा, अन्यैः ₹९,७१४ कोटिरूप्यकाणां अनुदानद्वारा च पूरितः १६ तमे वित्तआयोगेन कस्यापि राज्यस्य आयव्ययस्य पृथक् पृथक् मूल्याङ्कनं न कृतम्। सः अवदत् यत् सम्प्रति राज्यस्य स्वकीयः आयः प्रायः ₹१८,००० कोटिः अस्ति, यदा तु प्रतिबद्धव्ययः प्रायः ₹४८,००० कोटिः अस्ति, यस्मिन् ऋणस्य, अनुदानस्य, सामाजिकसुरक्षापेंशनस्य इत्यादीनां वेतनं, पेन्शनं, व्याजं, मूलधनं च समाविष्टम् अस्ति।

सः अवदत् यत् राज्यं केन्द्रीयकरस्य भागरूपेण प्रायः ₹13,950 कोटिरूप्यकाणि प्राप्स्यति इति अपेक्षा अस्ति। ₹१०,००० कोटिरूप्यकाणां ऋणसीमां योजयित्वा उपलब्धाः संसाधनाः प्रायः ₹ ४२,००० कोटिरूप्यकाणि भविष्यन्ति। आरडीजी- सङ्घस्य श्रमस्य कारणेन बजट- प्रावधानानां पूर्तये गम्भीरः संसाधनसंकटः उत्पन्नः अस्ति। सः अवदत् यत् २०२६-२७ वित्तवर्षस्य विकासकार्यं भवति।

भक्तिरसेन स्नातः श्रीगजाननमहाराज-पालकीमहोत्सवः हर्षोल्लासेन सम्पन्नः

परम्परायाः शिस्तेः भक्तिभावस्य च मनोहरं दर्शनम्; भक्तजनानां उत्स्फूर्तः प्रतिसादः

हिमसंस्कृतवार्ता अर्जुन शास्त्री जलगांव महाराष्ट्र। श्रीगजाननमहाराजस्य पालकीमहोत्सवः अत्यन्तं भक्तिमयेन, शिस्तबद्धेन, उत्साहपूर्णेन च वातावरणेन सफलतया सम्पन्नः। सायंसमये सर्वत्र आध्यात्मिकं चैतन्यम् अनुभूयते स्म। मार्गेषु मनोहराः अलङ्काराः, भगवध्वजाः, रम्याः रङ्गोल्यः, तथा "गण गण गणात बोते" इत्यादि जयघोषैः सम्पूर्णः परिसरः भक्तिरसेन निमग्नः आसीत्।

पालकीमहोत्सवस्य आरम्भः गणेशा डिव्हाईन इत्यतः अभवत्। ढोल-ताशवादनस्य निनादेन, भजन-कीर्तनस्य गुञ्जनेन, जयघोषैः सह पालकी शोभायात्रां कृत्वा अग्रसरिता। अथर्व मेडिकल मार्गेण सा पालकी आशाबाबा-समीपस्थिते श्रीगजाननमहाराजमन्दिरे प्राप्ता। तत्र विधिवत् पूजनं महाआरती च सम्पन्ना। अनन्तरं कल्याणी प्लायवुड मार्गेण पालकी पुनः गणेशा डिव्हाईन इत्यत्र प्रत्यागता। तत्र महोत्सवस्य समापनं कृत्वा सर्वेभ्यः भक्तेभ्यः महाप्रसादवितरणं कृतम्।

अस्मिन् महोत्सवे महिलाः पीतवर्णीयाः पैठणीसाड्यः धारयन्त्यः, पुरुषाः पीत-श्वेतवर्णीयकुर्तकानि परिधानं कुर्वन्तः, बालिकाश्च नववारीसाड्यः धारयन्त्यः सहभागीभूताः। अनेन पारम्परिकसंस्कृतेः सुन्दरं दर्शनं जातम्। अनेके भक्ताः तुलसीं कलशं च समर्प्य स्वश्रद्धां व्यक्तवन्तः। स्वयंसेवकानां उत्तमसहकार्येण सम्पूर्णः कार्यक्रमः शान्त्या, शिस्त्या, सुव्यवस्थया च सम्पन्नः। अस्य पालकीमहोत्सवस्य सफलायोजनार्थं दानकर्तृभिः महत्त्वपूर्णं सहयोगं प्रदत्तम्। तेषु. प्रदीप पाटील, मयूर पाटील, संजय कोळी, महेंद्र राजपूत सर, उल्हास झोपे, मुकुंद वाणी सर, प्रा. ओदेवानंद सोनार, मनोज चौधरी, राज सातपुते, योगेश सैदाणे सर, सुनीलभाऊ गजाकुश, अमोल भाऊराव चौधरी, प्रा. सर्जेराव निकम सर, अरुणभाऊ कोळी, ॲड. प्रविण पाटील, भूषण चौधरी, कोमलसिंग भाऊसिंग पाटील, सागर पाटील, अनिल दादा वाघ, दुर्गेश पाटील, प्रफुल सरोदे सर, गिरीश साळुंखे (गस), संजय चित्ते, निंबाळकर काका, स्वप्निल पाटील, डी. व्ही. पाटील सर, प्रशांत पाटील सर, धनवंत पाटील तात्या, ललित दादा बाविस्कर, कैलास आप्पा चौधरी, गणेश गुनकर, प्रा. अर्जुन शास्त्री मेटे, प्रा. हेमंत पिंपळे (अथर्व कॉलनी), राजू पाटील, ललित शेठ (अथर्व मेडिकल), दीपक सूर्यवंशी (गोपी मामा) इत्यादीनां विशेषः सहभागः अभवत्।

आयोजकाणां वतीतः सर्वेषां दानकर्तृणां, स्वयंसेवकानां, भक्तजनानां च हार्दिकाः कृतज्ञताज्ञापनाः व्यक्ताः। श्रीगजाननमहाराजस्य कृपया अयं पालकीमहोत्सवः अत्यन्तं सफलः, भक्तिमयः, स्मरणीयश्च अभवत् इति भावना सर्वैः व्यक्ता।

🌼 गण गण गणात बोते 🌼

गणेशभक्तिसुधासिन्धौ निमग्नं नगरं यदा ।
पालकीमहोत्सवेनासौ जनानां हर्षवर्धनः ॥
दानैः सेवाभिरुत्साहैः स्वयंसेवकसंयुतैः ।
शान्त्या शिस्त्या च सम्पन्नः सोऽयं उत्सवसत्तमः ॥
श्रीगजाननमहाराजः करोतु कृपया सदा ।
आरोग्यं सौख्यसमृद्धिं च भक्तानां सर्वदा ध्रुवम्॥
एवं भक्तिमयोऽयं स्यात् स्मरणीयः शुभप्रदः ।
पालकीमहोत्सवः पुण्यः सर्वेषां मङ्गलावहः ॥

काङ्ग्रेसमन्त्रिणः नेतारः च मिथ्यावादं चालयन्ति; बिन्दलः केन्द्रीयबजटस्य विषये राज्यसर्वकारे आक्रमणं कृतवान्

हिमसंस्कृतवार्ताः- धर्मशाला। हिमाचलप्रदेशस्य वर्तमानं सुखविन्दरसिंहसुखुसर्वकारं चतुर्थांशत्रयवर्षेभ्यः दुष्कृतेषु आर्थिक-अशान्तिमध्ये पूर्णतया डुबन् भारतीयजनता- पक्षस्य दुष्कर्मणां दोषं दातुं व्यस्तः अस्ति। भाजपा प्रदेशाध्यक्षः डॉ. राजीव बिन्दलः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशकाङ्ग्रेससर्वकारस्य मन्त्रिणः काङ्ग्रेसनेतारः च मिथ्यावादं चालयन्ति। ते स्वमिथ्याकारखानेषु असत्यं, वञ्चनं, नौटंकी च निर्माय प्रचारं च कृत्वा राज्यस्य जनान् नाशयन्ति। २०२२ तमे वर्षे निर्वाचने दलेन मासिकं 1000 रुप्यकाणां भुक्तिः घोषिता। १५०० तः २८ लक्षं यावत् महिलाः। प्रथममन्त्रिमण्डले एकलक्षं सर्वकारीयकार्यस्थानानां, ५,००,००० कार्यस्थानानां च निर्माणस्य घोषणां कृतवान्। निःशुल्कविद्युत् ३०० यूनिट, दुग्धं रु. १०० प्रतिलीटरं, अन्ये च असंख्याकाः असत्यं सेविताः, सर्वकारः च असत्यस्य पादपीठे स्थितवान्।बिन्दल् आरोपितवान् यत् असत्यस्य विषये चतुर्थांशत्रयं वर्षाणि गतानि, अधुना अनृतस्य नूतनं टोपलीं जनसमुदायं स्थापितम्। केन्द्रे नरेन्द्रमोदीसर्वकारः हिमाचलस्य विकासाय सहस्रकोटिरूप्यकाणां साहाय्यरूपेण निरन्तरं प्रदाति। काङ्ग्रेसेन हिमाचलस्य विशेषः ९०:१० इति स्थितिः अपहृतः आसीत्, यत् मोदी इत्यनेन पुनः स्थापितं, हिमाचलस्य कृते सहस्राणि कोटिरूप्यकाणां लाभं निरन्तरं प्रदाति च। बिन्दलः अवदत् यत् विगतदशवर्षेषु मोदीसर्वकारस्य बजटं हिमाचलप्रदेशस्य विकासस्य नूतनं कथां लिखति। २००४ तः २०१४ पर्यन्तं काङ्ग्रेसस्य बजटं भ्रष्टाचारैः, भ्रष्टाचारै, भ्रष्टाचारैः च व्याप्तम् आसीत्, देशस्य आर्थिकस्थितिः च क्षीणा अभवत्। २०१४ तमे वर्षे वैश्विकरूपेण अयं देशः ११ तमे स्थाने आसीत्, परन्तु मोदीसर्वकारेण भारतं चतुर्थस्थानं कृत्वा ४.५ खरब डॉलरस्य आर्थिकशक्तिः अभवत्, आगामिषु वर्षेषु भारतं तृतीया आर्थिकशक्तिः भविष्यति। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशे प्रमुखमार्गनिर्माणे, चतुःलेनराजमार्गनिर्माणे, रेलविस्तारस्य विषये, प्रधानमन्त्रि- ग्रामसड़क- योजनायाः विषये मोदीसर्वकारे विगतदशवर्षेषु हिमाचलप्रदेशः सर्वाधिकं लाभं प्राप्तवान्। यूपीए- सर्वकारे हिमाचलस्य करभागरूपेण १२६०० कोटिरूप्यकाणि प्राप्तानि, यदा तु मोदीशासने ७३८०० कोटिरूप्यकाणि प्राप्तानि। काङ्ग्रेसकाले अनुदानरूपेण ५० सहस्रकोटिरूप्यकाणि प्राप्तानि, यदा तु मोदीशासने १ लक्षं ४ सहस्रकोटिरूप्यकाणि प्राप्तानि। प्रधानमन्त्रिग्रामसदकयोजनायाः अन्तर्गतं काङ्ग्रेसकाले १५४९ कोटिरूप्यकाणि, मोदीशासने ६८९५ कोटिरूप्यकाणि च प्राप्तानि। २०२६-२७ तमे वर्षे पूर्ववर्षापेक्षया २५०० कोटिरूप्यकाणि अधिकानि प्राप्तानि।

पुस्तकानां गणवेशस्य च विषये स्वेच्छा न भविष्यति; शिक्षाविभागेन निजीविद्यालयेभ्यः निर्दिष्टम्

सम्पूर्णे हिमाचलप्रदेशे निजीविद्यालयेषु पुस्तकानां, टिप्पणीपुस्तिकानां, गणवेशस्य च स्वेच्छया क्रयणं निवारयितुं विद्यालयशिक्षाविभागेन दृढं वृत्तिः स्वीकृता अस्ति। निजीविद्यालयाः प्रायः मातापितरौ एकस्मात् भण्डारात् स्वबालपुस्तकानि, टिप्पणीपुस्तिकानि, गणवेशं च क्रेतुं बलाघातः ददति। प्राप्तवार्ता- आधारेण विद्यालयशिक्षाविभागेन निजीशैक्षिकसंस्थानकानून, १९९७ इत्यस्य प्रावधानानाम् अनुसारं कठोरकार्यवाही कृता अस्ति। शिक्षाविभागेन विद्यालयप्रशासकसहिताः सर्वेभ्यः माध्यमिक- प्राथमिक- विद्यालयप्रशासकेभ्यः, प्राचार्येभ्यः, मुख्याध्यापकेभ्यः च निर्देशाः जारीकृताः यत् ते प्रत्येकस्य शैक्षणिकसत्रस्य आरम्भात् पूर्वं पीटीए- माध्यमेन अभिभावक- पत्रिकायाः सभायाः आयोजनं कुर्वन्तु, येन तेभ्यः आग्रहः कृतः यत् ते एतत् विषयं गम्भीरतापूर्वकं गृह्णन्तु।

कोऽपि आपत्तिप्रमाणपत्रं निरस्तं न भविष्यति शिक्षाविभागेन स्पष्टीकृतं यत् विद्यालयैः स्वेच्छापूर्वकं निर्णयान् निवारयितुं पत्रिकासभायाः निर्णयः सूचनाफलकेषु, जालपुटेषु च प्रदर्शितः भवेत्। अस्मिन् विषये न विद्यालयाः स्वयमेव पुस्तकानि विक्रेतुं शक्नुवन्ति, न च मातापितरौ पुस्तकैः, टिप्पणीपुस्तिकाभिः सह गणवेशं क्रेतुं बाध्यं कर्तुं शक्नुवन्ति, कस्मात् अपि विशेष- आपणात्। नियमानाम् अनुपालनाय विद्यालयेभ्यः आदेशाः निर्गन्तुं शिक्षानिदेशालयेन निर्देशः दत्तः अस्ति। शिक्षाविभागेन कठोरं विधानं स्वीकृत्य स्पष्टीकृतं यत् यदि कोऽपि विद्यालयः नियमानाम् उल्लङ्घनं करोति अथवा विभागाय तस्य विरुद्धं वार्तां प्राप्नोति तर्हि तादृशस्य विद्यालयस्य आनापत्तिप्रमाणपत्रं निरस्तं कर्तुं शक्यते।

हिमाचलप्रदेशस्य सिरमौरमण्डले "पावंटा साहिब" नगरे सिरमौर-कबड्डी-लीग (सीजन-२) इत्यत्र "लाधी योद्धा" दलेन विजयः प्राप्तः

हिमसंस्कृतवार्ताः - डॉ नरेन्द्रराणा सिरमौरः । हिमाचलप्रदेशस्य सिरमौरमण्डले "पावंटा साहिब" नगरे सिरमौर-कबड्डी-लीग (सीजन-२) इत्यस्य भव्यं समापनमभवत्। यस्यां "लाधी योद्धा" इति दलेन स्पर्धा विजिता । अवधेयमस्ति यत् सिरमौर-कबड्डी-लीग (सीजन-२) इत्यस्य आयोजनं पावंटा-साहिब-नगरस्य रामलीला क्रीडाङ्गणे ६ फरवरी तः ८ फरवरीपर्यन्तम् अभवत् । अस्यां स्पर्धायां सिरमौरमण्डलस्य अष्ट (८) दलाः भागं गृहीतवन्तः। तेषु दलेषु नाहन-किंग्स, शिलाई-लायंस, राजगढ़-टाईगर्स, गिरिपार-वारियर्स, मां-भंगायणी-पैंथर्स, लाधी-योद्धा, यमुना-वैली, रेणुकाजी-टाइटन्स इति आसन् । ध्यातव्यं वर्तते यत् पुरस्काररुपेण विजेतृदलाय लक्षद्वयं (२,००,०००) रूप्यकाणि, उपविजेतृदलाय च एकलक्षं (१,००,०००) रूप्यकाणि प्रदत्तानि ।अस्यां लीग-स्पर्धायां प्रो-कबड्डी क्रीडकाः अपि स्वकौशलं प्रदर्शितवन्: । अनिल जस्टा, निहाल सिंह, नरेन्द्र शर्मा, प्रकाश धामटा च स्वदलानां कृते उत्कृष्टाः क्रीडकाः (Best Players) इति चित्ताः। समापनसमारोहस्य मुख्य-अतिथिः उद्योगमन्त्री हर्षवर्धन चौहानः आसीत्, यः विजेतृदलेभ्यः पुरस्कारान् वितरितवान् ।

विशेषः - एषा स्पर्धा युवकान् मादकद्रव्येभ्यः दूरे स्थापयितुं तथा क्रीडाक्षेत्रे तेषां रुचिं वर्धयितुं आयोजिता अस्ति।

मुख्यातिथिः - हिमाचलप्रदेशस्य उद्योग, संसदीयकार्य, श्रम-रोजगार मन्त्री श्री हर्षवर्धन चौहानः पावंटा साहिब नगरे आयोजितस्य 'सिरमौर कबड्डी लीग' (सीजन-२) इत्यस्य समापनसमारोहे मुख्यतिथिरूपेण सम्मिलितः अभवत् ।

मुख्यातिथेः सम्बोधनम्।

प्रतिभा-प्रदर्शनम् श्रीचौहानः आयोजकानां क्रीडकानां च अभिनन्दनं कुर्वन् अवदत् यत् एतादृशाः स्पर्धाः युवाक्रीडकेभ्यः स्वप्रतिभां प्रदर्शयितुं उचितं मञ्चं प्रददति।

व्यक्तित्वविकासः - तेन उक्तं यत् क्रीडाभिः न केवलं शारीरिक-मानसिकविकासः भवति, अपितु व्यक्तित्वस्य अपि परिष्कारः भवति। युवाः कुरीतिभ्यः नशादि-व्यसनेभ्यः च दूरे तिष्ठन्ति।

सर्वकारस्य प्रोत्साहनम् - हिमाचलसर्वकारः क्रीडाक्षेत्रे सुदृढ-अवसंरचनायै कृतसङ्कल्पः अस्ति। मन्त्रिणा विशेषरूपेण शिलाई क्षेत्रस्य तासां चतसृणां कन्यानां प्रशंसा कृता, याभिः अन्ताराष्ट्रियस्तरे कबड्डी-क्रीडायां स्वर्णपदकं विजित्य प्रदेशस्य गौरवम् वर्धितम्।

हिमाचलप्रदेशस्य उद्योगमन्त्री हर्षवर्धन चौहानः विजेतृदलाय पुरस्कारं यच्छन् अवदत् यत् "एतादृशाः स्पर्धाः ग्रामीणप्रतिभाभ्यः उत्तमं मञ्चं प्रयच्छन्ति।"

मुख्यबिन्दवः- स्पर्धायाः सर्वश्रेष्ठः क्रीडकः - अनिल जस्टा (लाधी योद्धा)।

सर्वश्रेष्ठ-रेडर (Best Raider): नरेन्द्र शर्मा (लाधी योद्धा)।

सर्वश्रेष्ठ-डिफेंडर (Best Defender): गिरिपार वारियर्स दलस्य रक्षकक्रीडकाः अपि विशेषं प्रशंसिताः।

जिला-सिरमौर-कबड्डी-सङ्घस्य अध्यक्षः कुलदीप राणा प्रतियोगितायाः विवरणं प्रस्तुतवान् तेनोक्तं यत् सेमीफाइनल-१: 'माँ भंगायणी पैंथर्स' तथा 'लादी योद्धा' इत्यनयोः मध्ये अभवत्, यत्र लादी योद्धा विजयी अभवत्। सेमीफाइनल-२: 'नाहन किंग्स' तथा 'गिरिपार वारियर्स' इत्यनयोः मध्ये अभवत्, यत्र गिरिपार वारियर्स विजयं प्राप्तवान्। अन्तिमा स्पर्धा (Final) लादी योद्धा तथा गिरिपार वारियर्स इत्यनयोः मध्ये अभवत्।

पुरस्कारः: विजेतृदलम्: २,००,००० (लक्षद्वयम्) रूप्यकाणि।

उपविजेतृदलम्: १,००,००० (एकलक्षम्) रूप्यकाणि।

विशेषसहयोगः- उद्योगमन्त्रिणा स्वैच्छिकनिधितः स्पर्धायाः कृते ५१,००० रूप्यकाणां सहायता घोषिता।

उद्देश्यम्: 'नशामुक्त सिरमौर' इति संकल्पेन सह एषा स्पर्धा सफला जाता।

प्रतियोगितायाः अन्ते सहस्रशः दर्शकाः उपस्थिताः आसन्, ये "लाधी योद्धा" दलस्य जयघोषं कृतवन्तः।

उपस्थिताः गणमान्यपुरुषाः अस्मिन् अवसरे विपणनसमित्याः अध्यक्षः सीताराम शर्मा, एसडीएम गुञ्जित सिंह चीमा, डीएसपी मानवेन्द्र ठाकुर, भारतभूषण मोहिलः, दलीप तोमरः, कुलदीप राणा च सहिताः अन्याः अधिकारिणः स्थानीयजनाः च उपस्थिताः आसन्।

पालकीमहोत्सवः पुण्यः सर्वेषां मङ्गलावहः,

कर्तृत्वसंस्कृतसंवादगोष्ठी

स्थानम् — भादवामाता (मालवप्रदेशः)

मालवप्रदेशस्य वैष्णोदेवीरूपा भादवामातुः पावनपरिसरे श्रीराजराजेश्वरीवेदविद्याप्रतिष्ठान-गुरुकुलम् इत्यस्य आयोजनत्वेन पञ्चपरिवर्तनबिन्दूनाम् कुटुम्बप्रबोधनम्, स्वदेशीभावना, सामाजिकसमरसता, पर्यावरणसंरक्षणम्, नागरिककर्तव्यबोधः तथा संविधानपालनम् एतेषां आधारभूतेषु तत्त्वेषु कर्तृत्वसंस्कृतसंवादगोष्ठी सफलतया आयोजिता। अस्याः गोष्ठ्याः मुख्यातिथिः जिलाशिक्षाधिकारी श्रीसुजानमलमहाभागः आसन्। तेन पञ्चपरिवर्तनं सामाजिक-राष्ट्रीयोत्थानस्य मूलाधारः इति प्रतिपादितम्। मुख्यवक्तृरूपेण मध्यप्रदेश-शिक्षक-संघस्य प्रान्तीय-संगठनमन्त्री, पूर्व-संस्कृत-प्रकोष्ठ-प्रभारी श्रीहिम्मतसिंहजैनमहाभागः संस्कृतभाषां कर्तव्यबोधस्य तथा जीवनसंस्काराणां वाहिनीं इति विवेचितवान्। विशिष्टातिथयः—जिलासंरक्षकः श्रीमन्नालालमहाभागः,जिलाध्यक्षः श्रीसुनीलकुमारशर्मामहाभागः, जिलासचिवः श्रीकमलेशमहाभागः च आसन्। कार्यक्रमस्य संयोजकः संस्कृतभारत्याः जिलामन्त्री श्रीदिग्विजयपालिवालमहाभागः आसन्।गुरुकुलस्य गौरवपूर्णं परिचयं प्राचार्यः श्रीविकास-ओमप्रकाश-शर्मामहाभागः अददात्। कार्यक्रमस्य अन्ते गुरुकुलस्य आचार्येण आभारप्रदर्शनम् कृतम्।अवसरेऽस्मिन् गुरुकुलस्य बटुकैःवेदमन्त्राणां सामूहिकं सस्वरपाठनं कृतम्,येन सम्पूर्णं वातावरणंसंस्कृतमयं मन्त्रसम्मोहितं च अभवत्।एषः आयोजनः संस्कृतभाषायाः, कर्तृत्वभावनायाः, तथा पञ्चपरिवर्तनमूल्यानां प्रेरणादायकः समन्वयः आसीत्।

आरडीजी-अस्थायीव्यवस्था आसीत् वित्तीयानुसानेनैव राज्यानां स्थिरता सम्भवति- गजेन्द्रसिंहशेखावतः

हिमसंस्कृतवार्ताः शिमला। केन्द्रीयसंस्कृतिपर्यटनमन्त्री गजेंद्रसिंहशेखावतवर्यः शिमलायां आयोजितविस्तृतपत्रकारगोष्ठ्यां २०२६ तमवर्षस्य आयव्ययपत्रं भारतस्य अर्थव्यवस्थां सद्यःकालीनान्तराष्ट्रियव्यापारसन्धीन् तथा हिमाचलप्रदेशस्य वित्तीयविषयान् अधिकृत्य विस्तरेण चर्चां कुर्वन् अवदत् यत् भारतं सम्प्रति सुदृढे आर्थिकाधारे प्रतिष्ठितं वर्तते तथा च आगामिवर्षेषु वस्त्राणां हस्तशिल्पानां विद्युदुपकरणानां सङ्गणकयन्त्राणां चलनदूरवाणीनां उपभोक्तावस्तूनां कृषिवस्तूनां च कृते यूरोपापअमेरिकादेशानां विपणिषु सुवर्णावसराः उद्घाटिताः भविष्यन्ति। सः अकथयत् यत् सद्यः जाताः व्यापारसन्धयः वैश्विकस्तरे सर्वेषां व्यवहाराणां जननीत्वेन वर्णिताः सन्ति।

हिमसंस्कृतवार्ता-वशिष्ठ कुमार व्यासः

अपौरुषेयः वेदः

Vedas are a non-human

वेदस्य स्वरूपविषये प्रतीच्या विपश्चितो वेदान् ऋषिप्रणीतान् मन्यन्ते। तेषां हि आधिभौतिकीदृष्टिस्तान् शब्दराशिमेव सामान्यग्रन्थमेवावगच्छति। फलतः यः ऋषि येन मन्त्रविशेषेण सम्बद्धोऽस्ति स तस्य कर्ता। ऋग्वेदेऽपि कर्तृत्वपदस्य स्पष्टत उल्लेखो प्राप्यते- 'इदं ब्रह्मक्रियमाणं नवीयः' (ऋ० ७॥३५॥ १४), 'ब्रह्म कृण्वन्तो हरिवो वसिष्ठाः' (ऋ० ७॥३७॥४), 'ब्रह्मेन्द्राय वत्रिणे अकारि' (ऋ० ७॥९७॥९) प्रभृतिमन्त्रेषु 'ऋषिप्रणीता एव वेदमन्त्राः सन्ति' अस्य कथनस्योल्लेखः स्पष्टतया प्रतिभाति। भारतीयाविपशश्चितां मतमिदं यद्, ऋषयो वैदिकमन्त्राणां द्रष्टारः सन्ति न च कर्तारः इति।

असङ्ख्येयवैदिकमन्त्राणामनुशीलनेन प्रतीतो भवति यद्, अलौकिकसामर्थ्यशालिनः ऋषयो दिव्यया प्रतिभया मन्त्राणां दर्शनं लब्धवन्तः (द्रष्टव्यः - ऋ० ७॥३३, ७॥१३ मन्त्राः) इति। कतिपयेषु मन्त्रेषु मुनिवसिष्ठम् अलौकिकदृष्ट्या प्रदत्तज्ञानस्य उल्लेखः दृश्यते (ऋ. ७/८७/४- ७/८८/४)। ऋग्वेदेऽनेकत्र वाचः भव्यस्तुतिः दृग्गोचरी भवति। मन्त्राणां प्रकाशस्तद्धियि अवततार। तद्यथा-
'यज्ञेन वाचः पदवीयमायन्, तामन्वविन्दन् ऋषिषु प्रवीष्टान्'- ऋ० १०॥७१॥३
ऋषिदृष्टप्रार्थनायाः अलौकिकफलस्य निर्देशोऽपि वेदे एव लभ्यते (ऋ० ३॥५३॥१२, ॥७॥३३॥३) मन्त्रेष्वेव वैदिकवाण्याः नित्यतायाः प्रमाणम् अस्ति। तेषु प्रमाणेषु 'वाचा विरूपनित्यया' (ऋ० ८॥७५॥६) मुख्योऽस्ति 'ऋषि' इत्येतस्य पदस्य व्युत्पत्तिलभ्यः (ऋषति पश्यति इति ऋषिः) अर्थ एव मन्त्रद्रष्टा इत्यस्ति।
एष 'ऋषि' शब्द इगुपधात् कित् इत्यनेनौणादिकेन सूत्रेण इनि कृते निष्पद्यते। निरुक्ते च विद्यमानात् 'तद्येनास्तपस्यमानान् ब्रह्म स्वयम्भ्वभ्यानर्षत्...॥ इत्यादिकाः पङ्क्तयः ऋषेर्मन्त्रद्रष्टृत्वमुपपादयन्ति। अत ऋषयः मन्त्राणां द्रष्टारः सन्ति न च कर्त्तारः ।
"ऋषिर्मन्त्रद्रष्टा॥ गत्यर्थत्वात् ऋषेर्ज्ञानार्थत्वात् मन्त्रं दृष्टवन्तः ऋषयः॥' (श्वेतवनवासिरचितवृत्तौ उणादिसूत्रम् ४॥१२९ द्रष्टव्यम्) एवञ्च निरुक्तेऽपि 'तद्यदेनांस्तपस्यमानां ब्राह्मस्वयम्भ्वभ्यानर्षत् त ऋषयोऽभवंस्तदृषीणामृषित्वमिति विज्ञायते ऋषिदर्शनात्॥ मन्त्रान् ददर्श इत्यौपमन्यवः॥'
न्यायवैशेषिकयोर्मतेन वेदाः पौरुषेयाः नित्याश्च सन्ति। परं सांख्य-वेदान्तमीमांसानाश्च मतेन ते अपौरुषेयाः सन्ति। नित्यत्वञ्च तेषां दर्शनानीमानि स्वीकुर्वन्ति स्मृतिपुराणेषु च वेदसम्बन्धिनी भावना तादृश्येव प्रायेण, यादृशी मीमांसायां विभावितास्ति। मनुर्वेदान् नित्यान् अपौरुषेयांश्च मन्यते। उद्धवोऽपि वेदान् नित्यान् अपौरुषेयांश्च मन्यते।

मनुष्यः

"मनुष्याः वृक्षस्य अवयवानि सदृश्यानि सन्ति। केचन् शाखायाः सदृशी केवल वेगेन एव त्र्युट्यन्ते । केचन् पर्णानि सदृश्यानि सन्ति ये केवलं अर्धं मार्गं चलन्ति। केचन कण्टकानां सदृशां ये पीडयन्तः भवन्ति, केचन् मूलस्य समाना सन्ति ते प्रारम्भतः अन्तपर्यन्तं सह तिष्ठन्ति।

डा. वर्षा टोणगांवकर पुणे/ महाराष्ट्रम्

त्वया मेलितुं काङ्क्षेऽहं,प्रेतुञ्च स्पृहये पुनश्च मेलिष्ये,नूनम्

तुमसे मिलने की तमन्ना है --)
त्वया मेलितुं काङ्क्षेऽहं
प्रेतुञ्च स्पृहये
पुनश्च मेलिष्ये,नूनम्
त्वया मेलितुं काङ्क्षेऽहं
प्रेतुञ्च स्पृहये
पुनश्च मेलिष्ये,नूनम्
यद्वयं मिलामः
आजगन्नू द्रक्ष्यति नः स्नेहम्
आ मे हि मित्रम्,आ मे हि मित्रम्
त्वया मेलितुं काङ्क्षेऽहं
प्रेतुञ्च स्पृहये
पुनश्च मेलिष्ये,नूनम्
यद्वयं मिलामः

आजगन्नू द्रक्ष्यति नः स्नेहम्
आ मे हि मित्रम्,आ मे हि मित्रम्
त्वया मेलितुं काङ्क्षेऽहं
प्रेतुञ्च स्पृहये पुनश्च मेलिष्ये,नूनम् (००)
अहं वप्ता नहि,उन्मत्तो नहि
अहम् आसक्तः न,पतङ्गः नो हि
अहं वप्ता नहि,उन्मत्तो नहि
अहम् आसक्तः न,पतङ्गः नो हि
रतं यदा नेत्रं,ततः प्रीये त्वात्कं
रतं यदा नेत्रं,ततः प्रीये त्वात्कं
अहमुन्मत्तः अभवम्,अहमुन्मत्तः अभवम्
किमधुना भवेत् मे आ प्रिये,प्रीये
त्वया मेलितुं काङ्क्षेऽहं प्रेतुञ्च स्पृहये
पुनश्च मेलिष्ये,नूनम् -- (०१)

पुनः क्व हि कदा मेलिष्यामो वयम्
तच्छ्रिया साकञ्च वार्ता कदा
पुनः क्व हि कदा मेलिष्यामो वयम्
तच्छ्रिया साकञ्च वार्ता कदा
तच्छ्रिया त्विव अन्या दृष्टा नो हि
तच्छ्रिया त्विव अन्या दृष्टा नो हि
रोद्धा किं भुवनं,तस्या हृदि स्थानम्
करिष्ये स्वकीयाम्,अहम् ताम् आं ताम् आम्
त्वया मेलितुं काङ्क्षेऽहं
प्रेतुञ्च स्पृहये पुनश्च मेलिष्ये,नूनम्
त्वया मेलितुं काङ्क्षेऽहं
प्रेतुञ्च स्पृहये पुनश्च मेलिष्ये,नूनम्
यद्वयं मिलामः आजगन्नू द्रक्ष्यति नः स्नेहम्
आ मे हि मित्रम्,आ मे हि मित्रम्
त्वया मेलितुं काङ्क्षेऽहं प्रेतुञ्च स्पृहये
पुनश्च मेलिष्ये,नूनम् -- (०२)

रचयिता - डा.रुरुकुमारमहापात्रः(अध्यापकः) राष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः,तिरुपतिः

हिमसंस्कृतवार्ताः , ईदरधीरजः,हैदराबादः

वार्ता-कार्यक्रमः

नन्दिनी- नमो वः। अद्यतने वार्ता-कार्यक्रमे स्वागतं करोमि। नमस्ते काव्ये।
काव्या- नन्दिनी नमस्ते। पश्य, एकस्य पितुः कथा श्रुता। तेन स्वपुत्रः विसदृश-पादत्राणे धारितः। एतेन तस्य दृष्टिदोषः ज्ञातः।
नन्दिनी- अहो! महद् कष्टम्। एषा दृष्टि-वार्ता अतीव दुःखदा अस्ति। अपरपक्षे, चीने एकेन कृषकेण व्योम-यन्त्रेण सूकराः नीताः। किन्तु तेन यन्त्रेण विद्युत्-तन्त्रीणां स्पर्शः कृतः, अतः ग्रामे विद्युत्-रोधः जातः अस्ति।
काव्या- सत्यम्, ग्रामीणैः अन्धकारः सोढः। इदानीं स्वर्ण-वार्ता श्रूयताम्। दुबैनगरे एकया महिलया स्वर्णम् अवकर-पेटिकायां प्रमादात् क्षिप्तम्। किन्तु आरक्षकैः तत् स्वर्णं पुनः प्राप्तम्।
नन्दिनी- भाग्यवती सा महिला, यया धनं पुनः लब्धम्। अन्ते, शिक्षा-क्षेत्रतः एका वार्ता अस्ति। एकेन प्राध्यापकेन अध्यापन-कार्यं त्यक्तम्, सः अधुना न्यायवादी जातः अस्ति।

फलविक्रेता आपणिकः च (फलवाला और पंसारी)
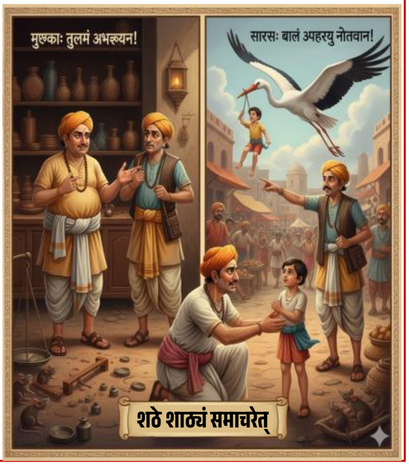
एकस्मिन् समये एकः आपणिकः (पंसारी) फलविक्रेतुः तुलां (तराजू) भारशिलान् (बाट) च अयाचत। कतिपय दिनानां अनन्तरं यदा फलविक्रेता स्वस्य तुलां भारशिलान् च अयाचत, तदा आपणिकः अवदत्, "कीदृशी तुला? तां तु मूषकाः अभक्षयन्! अतः अहं खेदं अनुभवामि यत् तां प्रतिदातुं न शक्नोमि।"
तस्य आपणिकस्य वञ्चनां श्रुत्वा फलविक्रेता क्रुद्धः अभवत्, किन्तु सः क्रोधं निगृह्य शान्तस्वरेण अवदत्, "न कोऽपि दोषः मित्र! अत्र तव अपराधः नास्ति, मम दैवमेव प्रतिकूलम् अस्ति।"कतिपय दिनानां पश्चात् फलविक्रेता आपणिकं न्यवेदयत्, "पश्य! अहं किञ्चित् वस्तु क्रेतुं बहिर्गच्छामि। यदि इच्छसि तर्हि स्वपुत्रं मया सह प्रेषय, वयं श्वः प्रत्यागमिष्यामः।" आपणिकः स्वपुत्रं फलविक्रेत्रा सह प्रेषितवान्। अन्येद्युः फलविक्रेता एकाकी एव प्रत्यागतवान्। आपणिकः अपृच्छत्, "कुत्र मम पुत्रः?" फलविक्रेता प्रत्यवदत्, "किं वदानि? तव पुत्रं तु सारसः (पक्षी) अपहृत्य नीतवान्।" आपणिकः क्रोधेन अवदत्, "रे मिथ्यावादिन्! एतादृशं विशालं बालं सारसः कथं नेतुं शक्नोति?" फलविक्रेता मन्दहासं कृत्वा प्रत्युवाच, "तथैव, यथा मूषकाः लोहनिर्मितां तुलां भारशिलान् च भक्षयितुं शक्नुवन्ति!" तदा आपणिकः स्वस्य दोषं ज्ञातवान्। सः फलविक्रेतुः तुलां भारशिलान् च प्रत्यर्पितवान्। सः साश्रुनेत्राभ्याम् अवदत्, "भ्रातः! मया सह कपटं कृतम्, मां क्षमस्व, मम पुत्रं च देहि।" फलविक्रेता तस्य पुत्रं पित्रे समर्पितवान्।
शिक्षा (Moral)-शठे शाठ्यं समाचरेत्। (दुष्ट के साथ दुष्टता का ही व्यवहार करना चाहिए।